

Prof. Dr hab. Elżbieta Poniewierka

Wrocław 29.07.2022 roku

Katedra i Klinika Gastroenterologii i Hepatologii

Uniwersytet Medyczny im Piastów Śląskich we Wrocławiu

Prodziekan
Wydziału Nauk o Zdrowiu
dr Magdalena Weber-Rajek

Recenzja rozprawy doktorskiej Pauli Piątkowskiej pt Ocena stanu odżywienia pacjentów z nieswoistymi chorobami zapalnymi jelit w porównaniu do osób zdrowych z zastosowaniem metod antropometrycznych, bioimpedancji elektrycznej i absorpcyjnej spektrometrii atomowej

Promotor: Prof. Dr hab. Maria Kłopocka

Rola żywienia w nieswoistych chorobach zapalnych jelit (nzej) jest rozpatrywana wielokierunkowo. Przede wszystkim badania skupiają się na poszukiwaniu potencjalnej przyczyny żywieniowej, która mogłaby być czynnikiem etiologicznym lub wpływać na rozwój tych chorób. W tym kontekście zwraca się uwagę na tzw „dietę krajów zachodnich” przeładowaną cukrami prostymi, tłuszczami nasyconymi i produktami wysokoprzetworzonymi. Drugim czynnikiem, brany pod uwagę jest wpływ żywienia na przebieg tych chorób a w szczególności odpowiedź na pytanie czy istnieje składnik pokarmowy odpowiedzialny za zaostrzenie choroby ?. I w końcu to, co z punktu widzenia medycznego wydaje się najważniejsze czyli wpływ stanu odżywienia na leczenie i przebieg naturalny choroby.

To ostatnie zagadnienie czyli ocena stanu odżywienia pacjentów z nzej w porównaniu do osób zdrowych, jest przedmiotem przedstawionej mi do recenzji pracy mgr dietetyki Pauli Piątkowskiej.

Praca ma układ typowy dla tego typu publikacji i składa się ze wstępu, w którym autorka omawia etiologię, etiopatogenezę, objawy i leczenie nieswoistych zapaleń jelit. Szczegółowo przedstawia też rolę składników mineralnych w procesach metabolicznych człowieka, oraz znaczenie żywienia w tych

chorobach w oparciu o aktualne doniesienia literaturowe. Wstęp poprzedzają słowa kluczowe oraz przydatny, w dalszym czytaniu pracy, wykaz używanych skrótów. Moją uwagę zwróciło dość powierzchowne potraktowanie niektórych części wstępu np. etiologii ale uznaję, że wiedza ta nie była konieczna do realizacji założeń pracy.

Autorka zbadała 100 osób – 50 chorujących na ncz oraz 50 zdrowych ochotników. Aby zrealizować założone cele czyli ocenić stan odżywienia osób chorych w porównaniu do zdrowych, wykonała badania antropometryczne, densytometryczne a także oceniła próbki włosów osób badanych na obecność wybranych pierwiastków metodą absorbcyjnej spektrometrii atomowej.

Ponadto przeanalizowała trzydniowe jadłospisy osób badanych, pod względem spełnienia norm żywieniowych dotyczących podstawowych składników odżywczych, składników mineralnych i witamin, w oparciu o autorską ankietę żywieniową. Uzyskane wyniki poddała analizie statystycznej.

Ze swojej pracy autorka wyciągnęła wnioski, w których nie wykazała różnic dotyczących diety badanych osób chorujących na ncz i zdrowych, natomiast stwierdziła, że istnieją istotne różnice wynikające z analizy włosów. Uznała więc że jest to efekt przewlekłych zaburzeń wchłaniania występujących w tych chorobach. Autorka wykazała zależność pomiędzy zawartością poszczególnych składników mineralnych w diecie i we włosach u osób chorujących na ncz, natomiast nie wykazała różnic w zależności od rodzaju choroby. Ostatnie 3 wnioski wydają się nie wynikać z konkretnych analiz statystycznych a jedynie z dość luźnej obserwacji autorki.

Pracę kończy merytoryczna dyskusja oparta na adekwatnych i aktualnych 126 pozycjach literaturowych, głównie anglojęzycznych. Autorka zdając sobie sprawę z niezależnych od niej mankamentów pracy, umieściła w pracy podrozdział pt Ograniczenia pracy.

Cała praca obejmuje 114 stron, jest napisana poprawnym i zrozumiałym językiem.

Mam jednak do tej pracy parę uwag, których nie mogę pominąć.

1. Moim zdaniem nie można jednocześnie badać i porównywać pacjentów z chorobą Leśniowskiego-Crohna i wrzodziejącym zapaleniem jelita grubego, szczególnie pod względem stanu odżywienia.
2. Mankamentem jest też duża rozpiętość wiekowa pacjentów (od 18 do 74 roku życia). Już sam wiek wpływa na zmiany we wchłanianiu jelitowym (zwłaszcza mikroelementów) a nie tylko choroba.
3. Nie wiem w jakim celu autorka oceniała takie parametry jak czas pracy, wysiłek fizyczny - skoro w żaden sposób nie było to porównywane z badanymi parametrami
4. Dość niejasno jest przedstawiony stopień aktywności choroby. Wyczytałam, z trudem że badane osoby były w stadium małej aktywności choroby (nie jest podany sposób oceny ?).
5. Być może jest to tylko moje spostrzeżenie ale badanie densytometryczne jest jakby wyciągnięte z kontekstu a jego wyniki również nie są odniesione do badanych wskaźników.

Pomimo tych uwag, pracę Pauli Piątkowskiej oceniam pozytywnie. W jej realizacji autorka wykazała się bowiem znajomością aktualnych badań naukowych w zakresie zgłębianego tematu a co najważniejsze umiejętnością w użyciu odpowiednich narzędzi badawczych do jego rozwiązania. Szczególnie udowodniła to, przeprowadzając wyczerpującą i rzeczową dyskusję. W konsekwencji autorka zaprezentowała się jako osoba kompetentna do prowadzenia badania naukowego .

Przedstawiona mi do recenzji praca spełnia kryteria stawiane rozprawom doktorskim i wymogi Ustawy o stopniach i tytułach naukowych. W związku z tym zwracam się do Rady Dyscypliny Nauki o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy o dopuszczenie Pauli Piątkowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. dr hab. Elżbieta Poniewierka

